

Sommaren 2005

Om musik

Att avlyssna vardagen är som att dechifrera en främmande kod. Långsamt lägger jag pussel av alla intryck och någon slags mening uppenbarar sig. Ljud, rörelser och lukter tar mig genom tid och rum. Rörelsen är där och ljuden följer med den. Den samtida konstmusiken blir en bit av pusslet och av min förståelse av det pågående.

I mitt arbete med att skapa någon slags mening bildas nya sammanhang. Jag avlyssnar rörelsen. Kroppens rörelser äger sin egen klanglighet: lång, kort, hård, mjuk... Musik ser jag som en förlängning av rörelse. Om koreografi är att komponera rörelsen, att ge de kringramlande fragmenten en form, så är musik för mig motsvarigheten i förhållande till ljud, och form är en förutsättning för allt som bildar mening.

Jag har alltid sökt musiken när ett nytt verk ska ta gestalt. Många olika tonsättare har jag mött. Jag har arbetat med ett tiotal tonsättare (Marie Samuelsson, Thorstein Hauksson, James Clark, Klas Torstensson, Bo Rydberg, Peter Schuback, Kent Olofsson, Jonny Axelsson, Jonas Bolin) som gjort originalmusik till mina verk. Olika arbetssätt, förhållningssätt och stilar. Fantastiska samarbeten, men den som intar en särställning i förhållande till mina verk är Tommy Zwedberg. Tommy och jag har samarbetat av och till under tjugo år.

I Tommys musik finner jag en lyhördhet och en känslighet för allt det som låter. Han avlockar ögonblicket sitt ljud och använder det i ett musikskapande som är djupt personligt och mycket särpräglat. Han får mig att höra det jag aldrig tidigare hört. Att lyssna till det pågående med förväntan. Hans musik återspeglar något djupt existentiellt som har med själva levandet att göra. Den känsligheten är unik.

Tillsammans har vi haft möjlighet att undersöka processen i komponerandet utifrån rörelsen och olika ljudkällor, utifrån våra olika sätt att avlyssna det pågående. Företrädesvis har Tommy arbetat med elektroakustisk musik, men vi har provat både orkestrar, ensembler och solister av skilda slag. Vi återkommer ofta till den elektroakustiska musikens fantastiska möjligheter i förhållande till ljudvärldar och rumsskapande. Den verklighet vi skapar blir hel först när alla sinnen tas i anspråk, när bilden blir komplett.

Det organiska ljudet i en kropp eller hos ett objekt, avlyssnas och transformeras till en ny gestaltning där också tystnaden har sin givna plats. Jag kan ha hört ljudet tusen gånger utan att min tanke häftats vid det. Nu lyfts det fram och medvetandegörs. Det placeras i en ny kontext. Musik. Musiken gör anspråk på både min tanke och känsla. Så möts vi i arbetet med dansen. Dansen och musiken för sin dialog och sammanhanget klarnar. Verket tar gestalt i det rum som är mellan det som var och det som ska bli. Det är där i mellanrummet allt utspelas och nya insikter skapas.

Att se vardagen som livets essens är en utmaning. Att se ögonblicken avlösa varandra i en enda räkka av möjligheter. I vardagen ryms alla märkligheter och stora delar av den mystik som livet bjuder. Hemliga rum öppnar sig i nya insikter och plötsligt kan ett oväntat möte ge just det som behövs för att komma vidare med en tanke eller en outtalad idé. Vi tar med det upplevda tillsammans med vår förväntan, in i det rum där allt kan hända. I det konstnärliga verket finns plats för dröm och längtan, för igenkännande och ifrågasättande, för byggandet av en identitet och bekräftande av ett jag. Så vill jag att musiken ska vara.

Vi är som konstnärer ofta solitärer och vana vid ensamheten i arbetet, vid det utlämnande och

utsatta. Själv upplever jag att jag i min längtan efter fördjupade arbetsprocesser behöver andras närvaro, kunskap och reflektion kring det som sker. Samarbeten med t.ex. tonsättare genererar mycket gott, en hel del förvirring och även motstånd. Allt det där som tvingar mig själv till en större tydlighet i förhållande till det jag vill åstadkomma.

Jag är en kritisk lyssnare. Tycker att mycket av den elektroakustiska musiken jag hör är skit. Mättad med för mycket och för länge. Ofta en uppvisning av teknikens möjligheter med den ena finessen efter den andra som ett enda stort rop: titta vad jag kan! Trist. Sen finns det, som är precis så upphetsande och utmanande eller njutbart, att all skit raderas ur mitt minne.

I det enkla ryms ofta tydligheten i ett angeläget tilltal. I en säker hantering av form skapas mening. Musik kan utmana mig intellektuellt, förföra min kropp och förflytta mig till det där unika mellanrummet. Jag lämnar allt det som varit för att bara vara med och i musiken innan det är dags att gå vidare. Med Tommy Zwedbergs musik har jag gjort många sådana resor.